

at han efter at være blevet direktør for Det kooperative Fællesforbund vanskeligt kunne afse tid til at fortsætte undersøgelsen. I forståelse med Heie og efter samråd med Statens almindelige Videnskabsfond besluttedes det herefter at overdrage det videre arbejde med undersøgelsen til cand. polit. *Leif Heltberg*. I lys af de indhentede erfaringer blev det besluttet at ændre undersøgelsens arbejdsgang, således at man i første række søgte at belyse, om der i efterkrigstiden er sket strukturændringer i råvareafsætningen og i bekræftende fald, hvilke virkninger sådanne strukturændringer har haft eller vil få for de underudviklede landes økonomiske problemer. Efter en gennemgang af Heies materiale lagde Heltberg i samarbejde med Heie og med instituttets forstander en arbejdsplan for undersøgelsens videreførelse. Herefter opdeles arbejdet i tre faser.

Første fase består af indsamling og bearbejdning af statistiske data til belysning af produktions- og afsætningsvilkår for et nærmere afgrænset udsnit af råvarer i en passende lang periode samt en gennemgang af den foreliggende mere generelle litteratur om emnet.

Anden fase består af udarbejdelsen af en redegørelse for hovedtrækkene i udviklingen baseret på et koncentrat af det statistiske grundmateriale.

I tredje fase af undersøgelsen er det meningen at vurdere de konsekvenser, som de stedfundne strukturforskydninger måtte have for de underudviklede lande, samt de regionale forskelle, der måtte være indenfor gruppen af råvareproducerende lande, baseret på forskelligartede udviklingstendenser for visse »noglevarer«. Indtil nu har man koncentreret sig om udviklingen efter krigen.

LANDBRUGETS REALINVESTERINGER OG DERES FINANSIERING

På grundlag af en bevilling fra *Statens almindelige Videnskabsfond* har fuldmægtig, cand. polit. *Leon Buch* fortsat sin i juni 1958 påbegyndte undersøgelse over omfanget af landbrugets realinvesteringer i det sidste århundrede samt de måder, hvorpå disse investeringer er blevet finansieret.

Ved undersøgelsen gennemprøves som nævnt i den tidligere beretning mulighederne for at finde udtryk for landbrugets investeringer og sammenholde bevægelserne i disse med bevægelserne i landbrugets brutto- og nettoindtægt, lånerenten for henholdsvis obligationslån og sparekasselån, løn og beskæftigelse samt ændringer i produktionsomfang og produktionsstruktur m.v.

Endvidere har det været tanken at undersøge, hvorledes den investerede kapital er fremskaffet, herunder hvilken rolle selvfinansieringen til forskellige tider har spillet, samt sammenhængen imellem selvfinansieringsgraden og landbrugets indtjeningsevne.

Undersøgelsens indledende gennemgang af bruttoinvesteringerne inden for landbrugets andelsvirksomheder (mejerier og slagterier) i tiden fra 1880'erne og frem til 1955 og finansieringen af starten af disse virksomheder er afsluttet. Resultaterne heraf er offentliggjort i en artikel i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1960, hæfte 3.-4.

Herefter er arbejdet fortsat for så vidt angår det egentlige landbrugserhvervs investeringer. Der er her foretaget en indsamling og bearbejdning af et talmateriale til belysning af udviklingen i investeringerne i tiden fra 1910 til 1956, og en nærmere analyse på grundlag af dette materiale er i fuld gang. Det udarbejdede materiale viser (i årets priser såvel som i 1929-priser) udviklingen i nyanlæg og nyanskaffelser samt grundforbedringer og besætningsforskydninger. Et udkast til manuskript (ca. 100 sider) er udarbejdet.